

Kansalaisen vaikuttamisopas

Oma ääni
kuuluviin!

Mihin asioihin sinä haluat vaikuttaa?

Tämän lehden teemana on vaikuttaminen. Vaikuttaa voi monella eri tavalla. Vaikuttaminen on osallistumista, tekemistä ja yhdessä toimimista.

Ihmiset haluavat vaikuttaa hyvin eri asioihin. Vaikuttamisen tavoitteena on vähentää epäkohtia tai säilyttää hyväksi havaitut asiat. Joku haluaa vaikuttaa omaan elämänpiiriinsä, toinen haluaa auttaa vaikkapa kehitysmaiden lapsia.

Vaikuttaa voi myös arjen pienillä valinnoilla. Monet ihmiset ajattelevat, että sillä on vaikutusta, millaisia tuotteita ostaa kaupasta. Esimerkiksi suomalaisten tuotteiden ostaminen tuo suomalaisille työtä.

On tärkeää saada vaikuttaa elämäänsä ja tehdä omia päätöksiä. Jokaisella on oikeus päättää esimerkiksi omasta vapaa-ajastaan. Oletko sinä saanut päättää itse, mitä harrastat?

Vaikuttaminen politiikassa

Yksi tärkeimmistä poliittisen vaikuttamisen keinoista on äänestämisen vaaleissa.

Äänestämällä kansalaiset valitsevat itselleen edustajat kunnanvaltuustoihin, eduskuntaan ja EU-parlamenttiin. Edustajat päättävät yhteisistä asioista.

Edustajia kutsutaan myös poliitikoiksi tai päättäjiksi.

Poliitikot kuuluvat poliittisiin puolueisiin. Jokainen poliittinen puolue pyrkii kehittämään yhteiskuntaa haluamaansa suuntaan.

Politiikka on yhteisten asioiden hoitamista, ja poliittinen päätöksenteko vaikuttaa jokaisen ihmisen arkisiin asioihin.

Eduskunta säätää lakeja, jotka koskevat kaikkia suomalaisia. Kunnanvaltuusto päättää kunnan asioista, kuten erilaisten palvelujen järjestämisestä. Poliitikot päättävät esimerkiksi sen, missä terveyskeskus sijaitsee tai kuka saa henkilökohtaista apua.

Vaikuttaminen päättäjiin

Voit pyrkiä vaikuttamaan poliittisiin päätöksiin eri keinoin. Voit esittää ehdotuksia, aloitteita ja ideoita päättäjille. Tässä lehdessä kerrotaan sivulla 12, miten voit tehdä kuntalaisaloitteen.

Voit vaikuttaa päättäjiin myös median eli lehtien, tv:n ja radion kautta.

Kahdeksan nuorta osallistui Vaikuttava vertaistoiminta -projektin videotikurssille keväällä 2012. Kurssilla opiskeltiin oman äänen esiin tuomista ja vaikuttamista videoiden avulla. Ohjaajina toimivat Tommi Moilanen ja Jari Nordström.

Yksi vaikuttamisen keino on mielipidekirjoituksen kirjoittaminen tai haastattelun antaminen omaan paikallislehteen.

Vaikuttaminen ryhmässä

Vaikuttaminen on myös osallistumista. Ryhmän mielipide kuuluu yleensä paremmin kuin yksittäisen ihmisen.

Osallistumalla yhdistyksen tai järjestön toimintaan voit vaikuttaa yhdessä muiden ihmisten kanssa. Jos ryhmä haluaa ilmaista mielipiteensä jostain asiasta, sillä on monia keinoja käytössä.

Se voi tehdä kannanottoja, perustaa asialle Facebook-sivun tai se voi järjestää vaikka mielenosoituksen.

Tiedätkö, mitkä yhdistykset ajavat kehitysvammaisten ihmisten etuja? Ne valvovat, että kehitysvammaisten ääni kuuluu, kun päätöksiä tehdään.

Teksti Laura Kotila
Lähde Kansanvalta.fi-sivu

Kysymyksiä:

1. Mihin asioihin olet tyytyväinen?
2. Mitä asioita haluaisit parantaa?
3. Mitä poliittisia puolueita tiedät?
4. Äänestitkö viime vaaleissa?

Jaana Osara haluaa, että vammaisten kiusaaminen loppuu:

"Minulle on tullut halu vaikuttaa asioihin"

Monia vammaisia ihmisiä kiusataan.

Minuakin on kiusattu, koska minulla on puhevamma.

Haluan vaikuttaa siihen, että ketään ei saa kiusata.

Lapset ovat kiusanneet minua matkimalla ja pilkkaamalla. He eivät ole suostuneet puhumaan minun kanssani. Aikuisetkin saattavat vältellä minua ja katsoa alta kulmien.

Puhelimessa jotkut soittajat ovat luulleet minua lapseksi ja kysyneet äitiä tai isää puhelimeen. Minä loukkaannun siitä, koska olen aikuinen. En voi äänelleni mitään.

Vanhempien pitää opettaa lapsille, että ketään vammaista ihmistä ei saa kiusata. Ei saa matkia, osoitella eikä nauraa.

Aikuisia neuvoisin, että he opettelisivat kuuntelemaan puhevammaisia ihmisiä. Kuuntelemista voi harjoitella. Minuakin oppii ymmärtämään, jos osaa keskittyä siihen, mitä sanon.

Jotkut ymmärtävät minua myös puhelimesta. Minusta se on aika ihme!

Esimerkiksi Olavi Hietaharju pystyy puhumaan kanssani puhelimesta. Olavi on Me Itse ry:n puheenjohtaja.

Jos jotakuta kiusataan töissä, kiusattu väsyä, uupuu ja masentuu. Töissä ihmisten pitäisi tervehtiä toisiaan ja kysyä, mitä kuuluu. Myös halauksesta tulee hyvä olo.

Minun luonani käy Kotiväylän työntekijä. Hän on minulle tärkeä. Hän näkee jo kasvoistani, mitä haluan sanoa. Voin keskustella hänen kanssaan ja kysyä kaikenlaisista asioista. On tärkeää, että ihminen saa apua eikä jää yksin.

En anna kiusaamisen masentaa, vaan yritän olla kärsivällinen. Odotan, että vammaisten ihmisten kiusaaminen lopetetaan.

Minulle on vuosien kuluessa tullut halua vaikuttaa asioihin. Kiusaamisen lopettamisen lisäksi haluan vaikuttaa myös vammaisten ihmisten raha-asioihin.

Haluan vaikuttaa
myös siihen, millaisia palveluja
kehitysvammaiset ihmiset saavat.

Meiltä on vähennetty leirejä,
kerhoja ja yleisurheilua,
koska kaupungilla ei ole rahaa.
Vammaisten ihmisten toimintaan
ei myöskään aina löydy vetäjiä.

Haluan mennä kokouksiin
puhumaan vammaisten ihmisten asioista.

Vaikutan myös kirjoittamalla niistä
Internetissä ja sähköpostissa.

Vaikutan paljon Me Itse ry:n kautta.
Olin sen johtoryhmässä kaksi vuotta
ja viime vuosikokouksessa
sain vielä kaksi vuotta jatkoa.

Jaana Osara
Hämeenlinna

Tekstin muokkaus selkokielelle
Tuula Puranen

Kuva Jaana Teräväinen

Me Itse järjesti syksyllä Alajospäivät Oulussa. Ryhmätöissä ja keskusteluissa
Jaana Osara (punaisessa paidassa kuvan keskellä) käytti viittomakielen tulkkia apuna.

Meikäläiset ovat mukana, tekevät ja näkyvät

Ihmiset haluavat vaikuttaa hyvin eri asioihin. Tästä voit lukea muutamia mielipiteitä vaikuttamisesta.

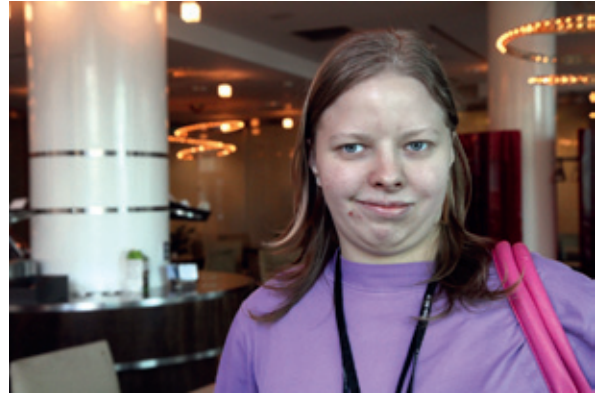
Heidi Haavisto Pyhäsalmeilta haluaa vähentää yksinäisyyttä:
– Haluan vaikuttaa siihen, että kaikki saavat uusia kavereita.

Heidi on tutustunut uusiin ihmisiin Me Itse -yhdistyksen toiminnassa.
– Toivon, että muutkin meikäläiset saavat kavereita, sillä kavereiden kanssa voi tehdä yhteistyötä.

Jaana Nordlund Porista on vaikuttanut asioihin tekemällä elokuvia.
– Ehdotan, että kaikista Me Itse -toiminnassa mukana olevista alajaoksista tehdään elokuvia.

Me Itse ry:n Porin alajaoksella on kokemusta elokuvanteosta, joten se voisi auttaa muita kuvauksissa:
– Voisimme kiertää vaikka kahden eri porukan kanssa tekemässä lyhyitä elokuvia. Kunokuva on valmiina, alajaos voi näyttää sitä esimerkiksi kouluissa.

Voisiko elokuvia julkaista netissä?
– Tottakai.
Niitä voi laittaa katsottavaksi netissä vaikka Facebookissa ja Youtubessa. Lyhyitä elokuvia voi lähettää myös sähköpostilla.

Heidi Haavisto haluaa, että kaikki saavat kavereita.

Sirpa Kröger vaatii meikäläisiä näkyviin, sillä se lisää tasavertaisuutta muiden kanssa.

Jaana Nordlund on miettinyt myös hankkeen kuluja:
– Kustannuksia tulee, mutta kai se raha jostain löytyy.

Iiris Rasi on kotoisin Hyvinkäältä. Mihin sinä haluaisit vaikuttaa?
– Haluan vaikuttaa palkka-asioihin, että saisimme vähän enemmän palkkaa. Nykyisillä korvauksilla ei pärjää. Tätä asiaa pitää kertoa päättäjille.

Iiriksen mielestä toinen tärkeä asia on ennakkoluulojen vähentäminen.

liris Rasi sanoo, että ennakoluuloja voi vähentää jakamalla tietoa.

Ennakoluuloja voi liittyä esimerkiksi työelämään:

–Kyllä kehitysvammaiset ihmiset voivat tehdä samoja töitä samoilla työpaikoilla kuin muutkin. Ennakoluulot vähenevät kertomalla asioista, sanoo liris Rasi.

Ennakoluuloja voi vähentää myös jakamalla tietoa.

–Voisimme kertoa Me Itse ry:n toiminnasta ja viedä vaikka yhdistyksen julisteita, liris sanoo.

Sirpa Kröger, lin kunnasta, haluaa vaikuttaa esteettömyyteen. –Se on minulle tärkeä asia, koska liikun pyörätuolilla tai rollaattorilla. Minun on vaikea liikkua, jos on liikaa portaita tai ei ole luiskaa.

–Haluan vaikuttaa, että olisimme tasavertaisia muiden kansalaisten kanssa.

–Tasavertaisuuteen voi vaikuttaa olemalla mahdollisimman paljon näkyvillä omalla paikkakunnalla tai oman alajaoksen kautta.

Sirpa Krögerin mielestä kannattaa näkyä samoissa tapahtumissa, joissa muutkin ovat.

Myös työn kautta voi näkyä.

–Meikäläisiä näkyviin!

Kykyjen mukaan porukkaa pitää saada pois työkeskuksista töihin tavallisille työpaikoille.

Siinä voi tarvita tukea, esimerkiksi työhönvalmentajia.

Teksti ja kuvat Jaana Teräväinen

Kysymyksiä:

1. Oletko mukana yhdistyksen toiminnassa?
2. Millaista toimintaa teillä on?
3. Oletko kohdannut ennakoluuloja?
4. Miten niihin voi vaikuttaa?

Henrik Särkkä osallistui seminaarin järjestämiseen:

"Meidän kaikkien pitää saada työstämme oikeaa palkkaa"

Espoolainen Henrik Särkkä halusi vaikuttaa työelämään, joten hän lähti mukaan järjestämään seminaaria, jonka tavoitteena oli tuoda yhteen työntekijät ja työnantajat.

Henrik Särkkä työskentelee projektisuunnittelijana ja vahtimestarina Aalto-yliopistossa. Hän oli mukana järjestämässä Hyvää työtä -seminaaria Espoossa.

Seminaarin tavoite oli vaikuttaa kehitysvammaisten ihmisten työmahdollisuuksiin. Seminaarin järjestämisessä tarvitaan usein yhteistyötä. Hyvää työtä -seminaaria olivat järjestämässä muun muassa Henrikin työpaikka Aalto-yliopisto, Espoon vammaispalvelut ja Espoon yrittäjät.

Henrik valittiin seminaarin projektisuunnittelijaksi. Hänen tehtävänä oli huolehtia käytännön asioista. Hän järjesti kokouksia, joissa seminaaria suunniteltiin. Hän teki seminaarin tilavarauksia ja huolehti kutsujen lähettämisestä. Hän järjesti myös tilaisuuden kahvituksen. Henrik hoiti myös seminaarin tiedotusta Facebookissa.

Seminaariin kutsuttiin yrityksiä ja työtä etsiviä kehitysvammaisia työntekijöitä.

Työelämään vaikuttaminen on Henrikille tärkeää. – Meidän kaikkien pitäisi saada kunnon työtä ja työstämme oikeaa palkkaa, Henrik kertoo.

Hyvää työtä -seminaarissa tuotiin monin tavoin esille, minkälaisia taitoja ja osaamista kehitysvammaisilla työntekijöillä on. Esimerkiksi Henrik kertoo nauttivansa työstään yliopistossa. Hän toivoo, että seminaari auttaa monia löytämään kunnon työtä.

Tapahtuman järjestäminen on Henrikille tärkeä tapa päästä vaikuttamaan. Hän halusi järjestää tapahtuman, sillä tapahtumien järjestäminen oli hänelle jo entuudestaan tuttua. Aiemmin hän on järjestänyt diskoja.

Seminaarin järjestämisen työmäärä kuitenkin yllätti. – Seminaarin järjestäminen oli haastavaa ja kovaa työtä. Seminaarin järjestämisessä tuli yllätyksiä, mihin ei osaa varautua. Samalla työ oli mielenkiintoista, hän kertoo.

Teksti ja kuva Laura Kotila

Me itse ry toimii

Näin vaikutat kuntalaisena

Kunta vastaa monista kehitysvammaisten kuntalaisten palveluista. Kaikilla kuntalaisilla on oikeus vaikuttaa omiin asioihinsa.

Keinoja ovat muun muassa

1. Äänestäminen.
2. Kuntalaisaloite.
3. Kuulemistilaisuudet ja kyselyt.
4. Yhteistyö vammaisneuvostossa.
5. Muu virallinen ja epävirallinen vaikuttaminen kunnassa.

Näistä kerrotaan lisää seuraavilla sivuilla.

Jussi Mustonen puhui Joensuussa
kuntavaaliehdokkaille.
Hän toivoi, että kuntiin palkataan
lisää työhönvalmentajia.

Kunnat järjestävät asukkailleen paljon palveluita.

Kunnan vastuulla ovat esimerkiksi päivähoito, koulu, kirjasto, terveyskeskus ja vanhusten palvelutalo. Kunta vastaa myös kehitysvammaisten asumispalveluista, päivätoiminnan järjestämisestä ja henkilökohtaisen tuen järjestämisestä.

Kunnat keräävät asukkailta kunnallisveroa, jolla palvelut maksetaan. Kuntalaiset valitsevat itselleen äänestämällä edustajat, jotka päättävät yhteisistä asioista.

1. Äänestäminen

Tärkein vaikuttamisen keino on äänestäminen kuntavaaleissa. Jokainen 18 vuotta täyttänyt Suomen kansalainen saa äänestää.

Äänestyksellä valitaan kuntalaisten edustajat kunnanvaltuustoon. Kunnanvaltuusto päättää asioista. Päätöksiä valmistelevat kunnanhallitus ja erilaiset lautakunnat, jotka koostuvat kuntalaisten edustajista.

2. Kuntalaisaloite

Yksi vaikuttamisen keino kunta-asioissa on kuntalaisaloite. Kuntalainen voi tehdä aloitteen, jossa hän ehdottaa, miten jokin asia voidaan järjestää kunnassa paremmin.

Myös tukiyhdistys tai Me Itse -alajaos voi tehdä kuntalaisaloitteen. Aloitteet käsitellään valtuustossa.

Aloitteesta voi herättää keskustelua kertomalla siitä myös medialle. Aloitteen voi lähettää esimerkiksi paikallisille lehdille tai paikallisradiolle.

Vaikka kunta ei toimisi aloitteen mukaisesti, keskustelu aiheesta voi synnyttää uutta ajattelua. Jo yleisellä tasolla keskustelu voi vaikuttaa ihmisten asenteisiin.

3. Kuulemistilaisuudet ja kyselyt

Kunnat järjestävät joskus kuulemistilaisuuksia merkittävistä hankkeista, kuten suurista rakennushankkeista.

Esimerkki kuntalaisaloitteesta

Meistä kehitysvammaisista ihmisistä monet tekevät sarvokasta työtä. Työstä saatu korvaus on pieni. Elämme takuueläkkeen varassa ja eläkkeellä on hankala tulla toimeen. Pakollisten menojen jälkeen jää käteen vain muutama euro päivässä.

Ehdotamme, että työkeskuksessa ja avotyössä työskentelevien työkorvausta nostetaan. Ehdotamme myös, että kunta palkkaa työhönvalmentajia etsimään kehitysvammaisille tuettua työtä.

(allekirjoitus)

Esimerkki kuntalaisaloitteesta.
Tämän aloitteen tekijä haluaa, että työosuusrahaa maksetaan enemmän.

Merja Aro puhui asumisesta ja asumiseen liittyvistä palveluista Joensuun vaalitentissä.

Asiat eivät muutu hetkessä
ja vammaisten ihmisten
asiat paranevat hitaasti.
Yhteisellä toiminnalla
ja sinnikkäällä vaikuttamisella
on kuitenkin suuri merkitys.

On tärkeää, että nekin,
jotka eivät ole tottuneet vaikuttamaan,
saadaan mukaan vaikutustyöhön.
Vaikuttamiseen tarvitaan
kaikkia vammaisten ääniä.

5. Virallinen ja epävirallinen vaikuttaminen kunnassa

Kunnassa voi vaikuttaa
hyvin monella eri tavalla.
Kuntalaisaloite on virallista vaikuttamista.
Virallista vaikuttamista on myös
kunnan tekemästä päätöksestä
valittaminen.

Epävirallista vaikuttamista
ovat esimerkiksi keskustelut
virkamiesten ja päättäjien kanssa.

Tunnetko päättäjiä?
Puhu heidän kanssaan
itsellesi tärkeistä asioista.
He voivat viedä
vammaisten ihmisten asioita
eteenpäin kunnanvaltuustossa
ja lautakunnissa.
Voit ottaa yhteyttä myös
suoraan kunnassa työskenteleviin
viranhaltioihin eli virkamiehiin.

Teksti Laura Kotila
Kuvat Ville Kokkola

Jutun asiantuntijana on ollut
Tampereen kaupungin
vammaisasiamies Jukka Kaukola.

Onko palvelusuunnitelmasi ajan tasalla?

**Vammaisella henkilöllä on oikeus
pyytää itselleen palvelusuunnitelma.**

Oman mielipiteen esittäminen
on erityisen tärkeää niissä asioissa,
jotka koskevat suoraan sinua.

Vammaisen henkilön asioissa
palvelusuunnitelma
on tärkeä vaikuttamisen väline.

Palvelusuunnitelma
on suunnitelma
niistä palveluista ja tukitoimista,
joita sinä tarvitset selviytyäksesi
jokapäiväisestä elämästä.

Palvelusuunnitelmassa sovitaan
esimerkiksi kuljetuspalveluista,
asumisesta, apuvälineistä,
henkilökohtaisesta avusta,
tulkkauspalveluista ja kodin muutostöistä.

Jos sinulla ei ole palvelusuunnitelmaa,
voit itse pyytää
oman kunnan sosiaalityöntekijältä,
että sinulle laaditaan sellainen.
Sinun kannattaa huolehtia
myös siitä, että
palvelusuunnitelma on ajan tasalla.

Videolla voit sanoa asiasi suoraan

Videoiden kuvaaminen ja tekeminen on hauskaa.

**Videolla voidaan tarkoittaa niin näyteltyjä elokuvia, dokumentteja kuin animaatioitakin.
Onnistunut video on tehokas vaikuttamisen väline.**

MEKA TV on tehnyt videoita eli elokuvia yli 20 vuotta. MEKA TV:ssä työskentelevä Ari Impola kertoo, että yhteistyössä kehitysvammaisten ihmisten kanssa on valmistunut yli 300 elokuvaa. MEKA TV:n tavoitteena on tuottaa mediaa kaikille.

Kehitysvammaiset ihmiset ovat olleet mukana elokuvien teossa suunnittelijoina, käsikirjoittajina, ohjaajina, kuvaajina, näyttelijöinä ja avustajina.

–Käsitlemme asioita, jotka ovat kaikille ihmisille tuttuja. Olemme tehneet vaikutustyötä elokuvan avulla hyvin monella elämän osa-alueella, Impola sanoo.

MEKA TV:n tuotannoissa tekijät saavat tehdä sellaisia dokumentteja ja elokuvia kuin itse haluavat. –Mediaa kaikille -toimintaperiaate lähtee tekijöidensä ehdoista. Tekijät saavat toteuttaa monipuolisesti omia ideoitaan, Impola sanoo.

Video on tehokas vaikuttamisen väline:

–Videossa tieto tulee suoraan tiedon lähteeltä, eikä esimerkiksi hoitajalta tai edunvalvojalta, Impola vertaa.

MEKA TV -tuotannoissa elokuvan tekeminen ja yhteistyö ovat usein yhtä tärkeitä asioita kuin lopullinen elokuvakin.

Yksi ryhmätyöskentelyn etu on vastuun jakaminen.

–On hyvä, että koko ryhmä pääsee päättämään elokuvan teosta. Näin pääsemme hyödyntämään kaikkien tekijöiden osaamista.

Teksti Laura Kotila

Kuvat JT

MEKA TV:n toiminnan on kirjoitettu lukuisia lehtijuttuja. Nämä lehtijutut olivat esillä 20-vuotisjuhlassa.

MEKA TV:n Ari Impola näyttää tietokoneelta videota Eva Pukkilalle ja Mia Mässelille. Porilainen Jaana Nordlund (oikealla) on kokenut elokuvien tekijä. Hän on ohjannut kaksi videota.

Videon voi kuvata vaikka kännykällä ja julkaista ilmaiseksi netissä

Videoiden kuvaaminen on nykyään helppoa. Esimerkiksi useimmilla kännyköillä voi kuvata videota.

Laadukkaan elokuvan tekeminen on silti haastavaa. Elokuvaan tarvitaan idea, käsikirjoitus, lavastus, musiikki ja näyttelijätyö sekä ohjaus ja kuvaus. Elokuvan tekeminen vaatii osaamista ja jatkuvaa pohdintaa sekä monien ihmisten ryhmätyötä.

Kuvatun videon voi ladata helposti Internetiin. Videoita voi julkaista Facebookissa tai Youtube-palvelussa. Esimerkiksi MEKA TV:llä on molemmissa palveluissa oma sivu.

Teksti Laura Kotila

Kehitysvammaisten ihmisten videoita netissä:

- 1) MEKA TV:n sivut ovat osoitteessa www.meka.tv
- 2) Radio Valon videot löydät osoitteella www.radiovalo.fi

Näin toimit mediassa

– Sami Korhosen vinkit

Nastolalainen urheilija Sami Korhonen on tottunut antamaan haastatteluja. Lue tästä Samin vinkit, miten toimia mediassa.

Sami Korhonen antaa usein haastatteluja. Toimittajat haluavat haastatella häntä, koska hän on menestynyt urheilija.

Sami Korhonen on myös kehitysvammaisten yhdistyksen, Me Itse ry:n mediaryhmän jäsen. Ryhmän yhtenä tehtävänä on pohtia, miten mediassa kannattaa toimia.

Valmistaudu kysymyksiin etukäteen

Sami Korhonen neuvoo, että haastatteluun voi valmistautua jo ennen haastattelua. Mieti, mitä toimittaja ehkä kysyy ja mitä vastaisit kysymyksiin.

– Käyn mielessäni läpi mahdollisia kysymyksiä ennen haastattelua, jotta voin antaa parhaat mahdolliset vastaukset, Sami kertoo.

Uskalla kysyä, jos et ymmärrä

Toimittajat kysyvät erilaisia kysymyksiä. Joskus jokin kysymys voi olla epäselvä tai hankala ymmärtää.

– Jos en ymmärrä jotain kysymystä, voin kysyä toimittajalta: "Anteeksi, mitä tarkoitat?" Myös toimittajalle on tärkeää, että hän ymmärtää vastaukset oikein.

Sami Korhonen muistuttaa, kannattaa pysyä toimittajan valitsemassa aiheessa ja vastata kysymyksiin suoraan.

– Kun vastaa kysymyksiin, kannattaa olla rehellinen. Kannattaa kuitenkin miettiä, mitä asioita haluaa kertoa itsestään julkisuuteen. Omia yksityisasioita ei tarvitse kertoa.

Ole rentona valokuvassa

Haastateltavasta otetaan usein valokuva. Sami Korhonen neuvoo, että haastattelutilanteeseen kannattaa pukeutua siististi.

Kameraa ei kannata säikähtää, eikä kameralle tarvitse poseerata liioitellusti. Yritä käyttäytyä kameran edessä rennosti ja luontevasti.

– Kuvauksesta saa myös kieltäytyä. Itse olen aina antanut luvan kuvaukseen, koska haluan toimia mediassa avoimesti. On luonnollista, että minusta otetaan kuva, jos olen suostunut haastatteluun, Sami perustelee.

Puhu selvästi ja asiallisesti

Sami Korhonen painottaa, että asiallinen kielenkäyttö on haastattelussa tärkeää.

Vaikka epäonnistuneen urheilusuorituksen jälkeen tunteet olisivatkin pinnassa, oma käytös pitää hallita. Mitään sopimatonta ei haastattelussa saa sanoa.

Sami Korhonen näyttää yllä, miten ei kannata olla kuvassa. Toisessa kuvassa hän näyttää, millainen on onnistunut lehtikuva. Mitä eroja huomaat kuvissa? Millaisia ajatuksia kuvat herättävät?

– Jos minua harmittaa jokin asia, käyn pettymyksen ensin yksin mielessäni läpi. Vasta sen jälkeen annan haastatteluja.

Hanki materiaalia haastattelun tueksi

Joskus toimittajat ovat kiinnostuneita laajoista asioista, kuten Me Itse yhdistyksen toiminnasta yleensä.

Toimittajalle kannattaa antaa valmista materiaalia. Siitä hän voi poimia tärkeimmät asiat artikkeliinsa.

– Erilaisista esitteistä toimittaja saa varmasti oikean tiedon, Sami ohjeistaa.

Sinulla on oikeus tarkistaa juttu

Toimittaja kirjoittaa jutun omalla tyylillään. Haastateltava saa tarkistaa ne kohdat, joissa lainataan sitä, mitä haastateltava on sanonut. Sami Korhonen pyytää toimittajaa lähettämään jutun luettavaksi sähköpostilla.

– Haluan hyväksyä jutut ennen kuin ne menevät painoon, Sami sanoo.

Teksti ja kuvat Laura Kotila

Tavataan päättäjiä!

Hyviä vaikuttamisen keinoja ovat puheet ja esitelmät sekä päättäjien tapaaminen. Hyvällä puheella voi vaikuttaa päättäjiin.

Joensuulainen Sirpa Kinnunen puhui vuoden 2012 keväällä Joensuun kunnanhallituksen jäsenille kehitysvammaisten ihmisten asumisesta.

Kunnanhallitukselle esiteltiin uusi ehdotus, jonka tavoitteena on parantaa kehitysvammaisten asumispalveluja. Kinnunen kertoi puheessaan oman näkemyksensä kehitysvammaisen mielekkäästä asumisesta.

– Olen saanut puhujakoulutuksen Me Itse ry:n Käsikynkkä-projektissa. Valitsin jo puhujakoulutuksen aikana puheeni aiheeksi asumisen.

– Aihe on minulle tärkeä. Haluan itse muuttaa omilleni soluasuntoon, Sirpa Kinnunen kertoo.

Puhe tukena päätöksenteolle

Kehitysvammaisten asuminen on Joensuussa ajankohtainen aihe. Ryhmäkotien huono kunto ja asumispalvelujen tarve ovat aiheuttaneet huolta.

Uuden suunnitelman asumispalveluista on valmistellut vammaispalvelupäällikkö Anu Hagman.

Asuminen on tärkeä aihe Joensuussa, jossa suunnitellaan yksilöllisten asuntojen rakentamista. Vammaispalvelupäällikkö Anu Hagman valmistelee suunnitelmaa asumispalveluista. Kokemuspuhuja Sirpa Kinnunen kävi puhumassa asumisesta kunnanhallituksen kokouksessa.

Suunnitelman mukaan kehitysvammaisille pitää rakentaa tulevaisuudessa yksilöllisiä asuntoja.

Hagman on iloinen siitä, että Sirpa Kinnunen pääsi puhumaan kunnanhallituksen kokoukseen.
– Oli hienoa, että hallituksen jäsenet kuulivat kehitysvammaisen ihmisen omat unelmat ja toiveet asumisesta, hän sanoo.

Asumispalvelujen tarvetta kuvataan virallisissa selvityksissä erilaisilla numeroilla.
– Puheenvuoro tuo esimerkin oikeasta elämästä ja tukee virallista selvitystä, kertoo Hagman.

– Mitkään selvitykset eivät voi korvata aitoja kokemuksia. Kehitysvammaisten ihmisten esiintyminen julkisissa tilaisuuksissa vaikuttaa ihmisten asenteisiin, hän lisää.

Sirpa Kinnunen kertoo, että kunnanhallituksessa hänen esitykseensä suhtauduttiin hyvin.

– Koin, että minua kuunneltiin ja että sanomani otettiin vastaan. On tärkeää, että kehitysvammaisten mielipiteitä kuunnellaan päätöksenteossa. Tämä oli hyvä tapa tuoda itselle tärkeä aihe esiin, kertoo Kinnunen.

Teksti Laura Kotila
Kuva Ville Kokkola

Kotkalaiset kehitysvammaiset ovat olleet monena vuonna mukana Kotkan Meripäivien avajaisissa. Näkyminen on vaikuttamista, sillä tapahtumaa on seuraamassa tuhansia ihmisiä.

Yhdistys on yhteistoimintaa

Yleensä ihmiset perustavat yhdistyksen, koska he ovat kiinnostuneita samasta asiasta tai heillä on yhteinen tavoite.

Yhdistyksiä on paljon erilaisia, ja ne ajavat monenlaisia asioita. Yhdistyksessä toimitaan esimerkiksi ympäristön, lasten, vanhusten tai vammaisten hyväksi. Urheiluseurassa voi urheilla ja harrastajateatterissa näytellä. Myös poliittiset puolueet ovat yhdistyksiä.

Kehitysvammaisten ihmisten etuja ajavat esimerkiksi Kehitysvammaisten Tukiliitto ja Me Itse ry.

Niillä on paljon paikallistoimintaa eli tukiyhdistyksiä ja alajaoksia.

Yhdistyksen jäsenenä voi vaikuttaa

Kehitysvammaisten ihmisten etuja ajavat yhdistykset valvovat, että kehitysvammaisten ihmisten ääni kuuluu yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

Mitä enemmän yhdistyksellä on jäseniä, sitä suurempi on joukkovoima yhdistyksen takana.

Kuva Eva Pukkila, Me Itse ry:n Kotkan alajaos

Joukkovoimalla saa vaikutusvaltaa ja yhdistyksen on helpompi herättää julkista keskustelua.

Yhdistys voi vaikuttaa asenteisiin

On tärkeää, että yhdistys tiedottaa toiminnastaan muille. Yhdistys voi kertoa ajatuksistaan esimerkiksi mediassa tai omissa julkaisuissaan. Yhdistyksellä voi olla oma lehti tai se lähettää tiedotteita yhdistyksen jäsenille ja yhteistyökumppaneille.

Monet yhdistykset näkyvät myös netissä. Yhdistyksellä voi oma kotisivu tai sillä voi olla oma sivu Facebookissa. Tukiliitto on perustanut yhdistyksiä varten Mukaan.fi-keskustelusivun. Kuka tahansa voi liittyä siihen mukaan.

Eri medioissa yhdistys voi ottaa kantaa asioihin. Kun yhdistys saavuttaa tarpeeksi vahvan aseman, sitä kuullaan myös valtion ja kuntien päätöksenteossa.

Yhdistys voi myös järjestää erilaisia tapahtumia, kuten tempauksia ja kampanjoita, ja saada julkisuutta tavoitteilleen. Monet yhdistykset ovat mukana kehitysvammaisten Teemaviikolla, joka järjestetään joka vuosi joulukuun alussa.

Kehitysvammaisten ihmisten tavoitteiden ajamisessa asenteisiin vaikuttaminen on tärkeää.

Kampanjat ja tempaukset ovat yksi hyvä tapa saada ihmisten huomio. Niillä voi vaikuttaa yleiseen ilmapiiriin ja asenteisiin.

Yhdistyksessä voi toimia eri tavoin

Suurin osa yhdistyksistä on kaikille avoimia. Yhdistyksen toimintaan voi osallistua monella eri tavalla.

Jos haluat mukaan yhdistystoimintaan, mieti, mitä taitoja sinulla on ja mitä voisit yhdistykselle tarjota. Haluatko kirjoittaa tai valokuvata? Haluatko keittää kahvia tapahtumissa? Oletko taitava hankkimaan palkintoja yhdistyksen arpajaisiin? Yhdistys on myös hyvä paikka oppia uusia taitoja.

Yhdistystoiminnassa voi tuntea yhteenkuulumista. Yhdistyksessä voi saada vertaistukea, kun ympärillä on ihmisiä, jotka ymmärtävät omia tarpeita.

Yhdistykseen ei voi mennä ajamaan vain omaa asiaa, vaan asioita tehdään yhdessä.

Teksti Laura Kotila ja Jaana Teräväinen

Jutun asiantuntijana on ollut Kehitysvammaisten Tukiliiton vaikuttamistoiminnan päällikkö Jutta Keski-Korhonen.

Kysymyksiä:

- 1) Millaisia yhdistyksiä tiedät?
- 2) Oletko mukana yhdistystoiminnassa?
- 3) Millaista toimintaa sinun yhdistyksessäsi on?
- 4) Tunnetko Me Itse ry:n toimintaa?

Hyvinkään Me Itse Sankarit vieraili eduskunnassa marraskuun lopulla. Päivi Lähtinen antoi peruspalveluministeri Maria Guzenina-Richardsonille Me Itse ry:n uusia kortteja.

Me Itse ry tuo kehitysvammaisten

Me Itse ry on vahva vaikuttaja, joka näkyy mediassa ja auttaa päättäjiä päätöksenteossa.

Me Itse ry on kehitysvammaisten ihmisten oma yhdistys. Se toimii koko Suomen alueella ja sillä noin 30 alajaosta. Yhdistys pyrkii vaikuttamaan kehitysvammaisten ihmisten asioihin kuten asumiseen, työhön ja itsenäiseen elämään.

Kehitysvammaiset jäsenet päättävät yhdistyksen tavoitteista ja toiminnasta.

Tyypillisesti muut ihmiset ovat puhuneet ja päättäneet kehitysvammaisten puolesta.

Yhdistys on perustettu siksi, että kehitysvammaiset ihmiset voivat itse vaikuttaa omiin asioihinsa.

Me Itse ottaa kantaa ajankohtaisiin aiheisiin

Me Itse ry on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton yhdistys. Se tarkoittaa sitä, että yhdistys ei edusta mitään poliittista puoluetta tai uskontosuuntausta.

Yhdistys on avoin kaikille ihmisille, heidän taustastaan riippumatta.

Ministeri Maria Guzenina-Richardson halusi kuulla hyvinkääläisten kokemuksia työelämästä. Leif Rönfors (mustassa paidassa) toivoi, että kehitysvammaiset ihmiset saisivat työstään kunnollisen palkan.

ihmisten oman äänen kuuluviin

Me Itse voi ottaa kantaa kehitysvammaisia koskeviin poliittisiin kysymyksiin. Yhdistys tekee kannanottoja ja julkilausumia, joilla herätetään keskustelua ja otetaan kantaa asioihin. Kannanotot kertovat yhdistyksen yhteisen näkemyksen.

Kannanotot ja julkilausumat julkaistaan yhdistyksen nettisivuilla. Joskus niitä julkaistaan myös lehtien mielipidepalstoilla.

Yhdistys toimii aktiivisesti netissä Facebookissa.

Löydät yhdistyksen hakusanalla "Me Itse ryhmä".

Yhdistys julkaisee materiaaleja. Köyhyysohjelma "Sanoista tekoihin" on suosittu, joten sitä painetaan lisää.

Yhdistys toimii yhteistyössä muiden kanssa vaikuttajaverkostoissa

Me Itse ry on toiminut vuodesta 1999. Yhdistyksessä on yli 900 jäsentä. Jäsenmäärä kasvaa koko ajan.

JATKUU

Me Itsellä on edustajat
Vammaisfoorumissa ja
Valtakunnallisessa vammaisneuvostossa.
Yhdistys saa usein kutsuja työryhmiin.
Me Itse osallistuu myös
kehitysvammaisten ihmisten
kansainväliseen yhteistyöhön.
Se on mukana eurooppalaisessa
keskustelufoorumissa.

Yhdistys on kouluttanut
kehitysvammaisia puhujia
Käsikynkkä-projektissa.

Ääni kuuluviin mediassa ja päätöksenteossa

Me Itse pyrkii saamaan
julkisuutta tavoitteilleen.

Median kiinnostusta
on herätetty muun muassa
järjestämällä tapahtumia.

Toimittajat ovat kirjoittaneet
Me Itsestä paljon juttuja
ja yhdistyksen jäsenet
antavat usein haastatteluja
paikallislehdissä, radiossa ja televisiossa.

Näkyminen mediassa lisää
yhdistyksen arvostusta.
Kasvaneen vaikutusvallan myötä
Me Itse on mukana vaikuttamassa
päättöksentekoon.
Päättäjät haluavat kuulla
yhdistyksen mielipiteen
esimerkiksi silloin, kun valmistellaan
kehitysvammaisia ihmisiä koskevia lakeja.

Teksti Laura Kotila
Kuvat Mikko Käkelä

Näin Me Itse ry toimii

Vuosikokous

Kerran vuodessa yhdistys järjestää
vuosikokouksen.
Jokainen jäsen saa osallistua
vuosikokoukseen.
Kokouksessa jäsenet päättävät
tulevan vuoden tavoitteista
ja toiminnasta.
Vuosikokous on yhdistyksen
ylin päättävä elin.

Johtoryhmä

Me Itse ry:n johtoryhmä
edustaa yhdistystä.
Johtoryhmä suunnittelee yhdistyksen
toimintaa ja tapahtumia.
Johtoryhmään kuuluu kahdeksan
kehitysvammaista jäsentä.
Jäsenet valitaan joka toinen vuosi
vuosikokouksessa äänestämällä.

Hallitus

Me Itse ry:n hallitus
on vastuussa yhdistyksen
taloudenhoidosta
ja hallinnollisista asioista.
Hallitukseen kuuluu neljä jäsentä.
Hallituksen jäsenet tekevät
yhteistyötä yhdistyksen
johtoryhmän kanssa.

Alajaokset

Me Itsellä on
noin 30 alajaosta
eli paikallista toimintaryhmää.
Alajaokset pyrkivät vaikuttamaan
paikalliseen päätöksentekoon.
Yhdistys järjestää vuosittain
valtakunnallisen kokouksen alajaoksille.
Silloin alajaoksilla on mahdollisuus
vaihtaa ajatuksia ja kokemuksia.

Selkokieliä kokousohjeita Papunetin sivulla

Yhdistystoiminnan oppaassa kerrotaan, miten yhdistykset toimivat.

Yhdistyksiä ovat esimerkiksi Me Itse ry ja oman paikkakuntasi Kehitysvammaisten tukiyhdistys.

Yhdistys on joukko ihmisiä, jotka haluavat tehdä tai saada aikaan jotakin yhdessä. Suomessa on yhdistymisvapaus. Se tarkoittaa, että kaikki täällä asuvat voivat vapaasti perustaa yhdistyksiä.

Yhdistystoiminnan selkokieleisen oppaan ovat tehneet Helvi Ollikainen ja Virve Raittinen.

Yhdistystoiminnan selkokieleinen opas on Papunetin sivulla osoitteessa
<http://papunet.net/selko/tietoa/vapaa-aika/yhdistystoiminta/>

 ☐	 ☐	 ☐
 ☐	 ☐	 ☐
 ☐	 ☐	 ☐
 ☐	 ☐	 ☐
 ☐	 ☐	 ☐
 ☐	 ☐	 ☐

Esimerkki äänestyksen järjestämisestä

Me Itse -yhdistyksen vuosikokouksessa valittiin uusia jäseniä johtoryhmään viime keväänä. Koska ehdokkaita oli enemmän kuin paikkoja, järjestettiin äänestys. Äänestyslipussa oli jokaisen ehdokkaan kuva ja numero. Äänestäjät laittoivat rastin oman ehdokkaansa kohdalle. Eniten ääniä saaneet valittiin johtoryhmään.

Selkokirja Valta ja vaikuttaminen

Valta ja vaikuttaminen -kirja kertoo, miten kansalainen voi vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin. Lukija saa tietoa esimerkiksi vaaleista sekä kuntien ja eduskunnan tehtävistä. Kirja kertoo myös Euroopan unionin toiminnasta. Selkokieleisen oppikirjan tekstiä on helppo lukea ja ymmärtää.

Kirja on julkaistu Yhteiskunta-kirjasarjassa. Kirjasarjan muut osat ovat Perhe ja hyvinvointi, Oikeusvaltio Suomi, Raha ja talous ja Työelämän aakkoset.

Kirjaa on voi tilata Opikkeen verkkokaupasta, jonka osoite on www.opike.fi

Valta ja vaikuttaminen -kirja kertoo, miten voit vaikuttaa asioihin.

Me Itse ry:n puheenjohtaja Olavi Hietaharju: "Kaikki ajatukset ovat arvokkaita"

Me Itse ry:n puheenjohtaja Olavi Hietaharju osaa kuunnella ja ottaa muut ihmiset huomioon. Olavin mielestä yhteistyökyky on tärkeintä yhdistystoiminnassa.

Me Itse ry on kehitysvammaisten henkilöiden oma yhdistys. Olavi Hietaharju on yhdistyksen puheenjohtaja. Hän on kotoisin Rantsilasta. Me Itse ry:n johtoryhmä pitää kokouksia noin kahdeksan kertaa vuodessa.

Yhdistyksen puheenjohtajana hän vetää johtoryhmän kokouksia, eli jakaa puheenvuoroja muille ja huolehtii kokouksen sujuvuudesta.

Olavin mielestään on tärkeää, että puheenjohtaja osaa kuunnella muita.

– On tärkeää saada kaikkien ajatukset mukaan, sillä kaikki ajatukset ovat arvokkaita. Sillä tavalla löytyy paremmin uusia ideoita toimintamme kehittämiseen, hän perustelee.

Yhteinen etu tärkeintä

Me Itse ry ajaa kaikkien kehitysvammaisten ihmisten etua.

Leijan juttuja voi kuunnella Internetissä Vernerin sivulla osoitteessa <http://verneri.net>

verneri.net

Tavoitteita on monta, joten mukaan mahtuu myös monta mielipidettä.

Olavi Hietaharjun mielestä on tärkeää kyetä asettumaan myös muiden kehitysvammaisten ihmisten asemaan.

– Olen jo sen verran iäkäs, etteivät työllisyysasiat enää kosketa minua. Silti kuuntelen heitä, joita asia koskee, ja pyrin ajamaan heidän asiaansa eteenpäin. Puheenjohtaja ei saa teilata muiden ihmisten näkemyksiä, hän kertoo.

Riidat ratkaistaan nopeasti

Olavi Hietaharju muistuttaa, että yhdistystoiminnassa on tärkeää viedä asioita eteenpäin sovussa. Tappeleminen ja riitely ei hyödytä ketään.

– Hyvän yhteistyön avulla on helpompi saavuttaa yhteisiä tavoitteita, hän muistuttaa.

Joskus riitoja kuitenkin syntyy. Olavin mielestä on tärkeää ratkaista riidat mahdollisimman nopeasti.

–Yhdistystoiminnassa on tärkeää viedä asioita eteenpäin sovussa, Olavi Hietaharju sanoo.

–Ristiriidoissa molempien pitää tulla vastaan, ja antaa toiselle vähän periksi, Olavi Hietaharju sanoo.

Anteeksipyyntö on tärkeää, jos tilanne kärjistyy.

–Anteeksi pyytäminen on osa toisen ihmisen kunnioittamista, hän sanoo.

Erilaisuus pitää hyväksyä

Yhteistyö sujuu parhaiten, kun hyväksyy, että ihmiset ovat erilaisia.

Me Itse ry:n johtoryhmässä on kahdeksan henkilöä.

Kaikki ovat omia persooniaan.

–Me kaikki olemme erilaisia, ja meillä on erilaisia mielipiteitä. Itse pyrin säilyttämään keskinäisen kunnioituksen, vaikka olisinkin asioista eri mieltä. Kärsivällisyydellä ja pitkällä pinnalla pääsee pitkälle, Olavi Hietaharju sanoo.

Teksti ja kuva Laura Kotila

Kysymyksiä pohdittavaksi:

- 1) Miten sinä haluaisit parantaa kehitysvammaisten ihmisten asemaa?
- 2) Mitkä asiat ovat mielestäsi vammaisilla suomalaisilla jo nyt hyvin?

Sanastoa

**Sanastossa kerrotaan,
mitä eri sanat tarkoittavat.**

Asiantuntija

Asiantuntija on henkilö, jolla on paljon tietoa, taitoa ja kokemusta tietystä aiheesta. Asiantuntijoita haastellaan usein mediassa, sillä he tunnistavat helposti omaan aiheeseensa liittyviä ongelmia ja keksivät niihin ratkaisuja.

Demokratia

Demokratia tarkoittaa kansanvaltaa, eli kansalaisilla on valta päättää maan asioista.

Demokratiassa kansalaiset valitsevat vaaleilla, ketkä edustavat heitä ja tekevät päätöksiä.

Demokratia perustuu kansalaisten osallistumiseen.

On tärkeää, että kansalaiset seuraavat päätöksentekoa ja ottavat kantaa päätettäviin asioihin.

Lausunto

Lausunto on yksittäisen henkilön tai yhteisön mielipide johonkin asiaan. Kun kunnan päätöksiä valmistellaan, kunta voi pyytää lausuntoa henkilöiltä tai ryhmältä, jota asia koskee.

Luottamushenkilö

Luottamushenkilö on yleensä vaaleilla valittu henkilö, joka toimii luottamustehtävässä vaikkapa yhdistyksessä tai kunnassa.

Esimerkiksi kunnassa kaikki kunnanvaltuutetut ovat luottamushenkilöitä.

Valtuusto valitsee luottamushenkilöt kunnanhallitukseen, lautakuntiin ja jaostoihin.

Kansalaisadressi

Kansalaisadressi on nimilista, joka kerätään esimerkiksi jonkin aloitteen tueksi.

Adressi kertoo, kuinka moni ihminen tukee asiaa, johon halutaan vaikuttaa. Kuka tahansa voi kirjoittaa nimensä kansalaisadressiin, jos hän niin haluaa.

Kansalaisaloite

Kansalaisaloite on kirjallinen esitys, joka annetaan eduskunnalle.

Kansalaisaloite voi sisältää ehdotuksen uudesta laista tai ehdotuksen voimassa olevan lain kumoamisesta.

Kansalaisaloitteen tekeminen on Suomessa uusi vaikuttamisen tapa, se on mahdollista vasta 1.3.2012 alkaen.

Kuntalaisaloite

Kuntalaisaloite on kirjallinen esitys jonkin asian parantamiseksi kunnassa.

Aloite voi koskea esimerkiksi kunnan palveluja.

Aloitteen voi tehdä kunnan asukas tai jokin ryhmä, kuten yhdistys.

Osallisuus

Ihminen kokee olevansa osallinen, kun hän voi vaikuttaa, osallistua ja toimia itseään koskeviin päätöksiin.

Osallisuus kuntalaisena tarkoittaa sitä, että sinulla on mahdollisuus saada tietoa päätöksenteosta ja mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon.

Kuva Aarne Rajalahti

Kehitysvammaisten Palvelusäätiön asiantuntijaryhmä kävi marraskuussa tutustumassa Pitkänien alueeseen. Alueelle on muuttanut kehitysvammaisia ihmisiä Ylisen palvelukeskuksesta, kun laitoksia on hajautettu. Menemällä paikan päälle ryhmän asiantuntijat saivat tärkeää tietoa alueen palveluista.

Päättäjät

Päättäjät ovat henkilöitä, jotka ovat mukana tekemässä päätöksiä yhteisistä asioista. Eduskunnassa kansanedustajat säätävät lakeja. Kunnassa päätöksiä tekevät valtuutetut ja lautakuntien jäsenet. He päättävät esimerkiksi kunnan palveluista. Päättäjiä kutsutaan usein myös poliitikoiksi. Päättäjiä ovat myös erilaiset virkamiehet, jotka valmistelevat päätöksiä.

Virkamies/Viranhaltija

Virkamies eli viranhaltija on henkilö, joka toimii valtion, kunnan tai kirkon palveluksessa ja valmistelee päätöksiä. Viranhaltija voi olla kunnassa esimerkiksi vammaispalvelujohtaja, joka suunnittelee vammaisia koskevia palveluja.

Äänestys

Kansalaisella on äänioikeus vaaleissa ja kansanäänestyksissä, kun hän on täyttänyt 18 vuotta. Jokainen Suomen kansalainen saa äänestää:

- eduskuntavaaleissa
- presidentinvaaleissa
- Euroopan parlamentin vaaleissa
- kuntavaaleissa
- neuvoa antavassa kansanäänestyksessä.

Kaikki vaalit ovat salaisia. Kenenkään ei tarvitse tietää, ketä äänestäjä on äänestänyt.

Joskus myös yhdistyksissä äänestetään. Jos yhdistyksen jäsenet eivät ole yksimielisiä yhdistyksen toiminnasta, he voivat äänestää. Se ehdotus, joka on saanut eniten kannatusta, tulee voimaan. Äänestämällä voidaan päättää myös henkilövalinnoista.

Teksti Laura Kotila

Vaikuttamisen kansalaisopas

Vaikuttamisen kansalaisopas on tehty selkosuomeksi, joten sitä on helppo ymmärtää.

Oppaassa käsitellään seuraavia asioita:

Mihin asioihin sinä haluat vaikuttaa?	2
"Minulle on tullut halu vaikuttaa asioihin"	4
Meikäläiset ovat mukana, tekevät ja näkyvät	6
"Meidän kaikkien pitää saada työstämme oikeaa palkkaa"	8
Näin vaikutat kuntalaisena	10
Onko palvelusuunnitelmasi ajan tasalla?	15
Videolla voit sanoa asiasi suoraan	16
Videon voi kuvata vaikka kännykällä ja julkaista ilmaiseksi netissä	17
Näin toimit mediassa	18
Tavataan päättäjiä!	20
Yhdistys on yhteistoimintaa	22
Me Itse ry tuo kehitysvammaisten ihmisten oman äänen kuuluviin	24
Näin Me Itse ry toimii	26
Me Itse ry:n puheenjohtaja Olavi Hietaharju: "Kaikki ajatukset ovat arvokkaita"	28
Sanastoa	30

JULKAISIJA

Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
puhelin 0207718200
Kotisivu: www.kvtl.fi

TOIMITUS

Jaana Teräväinen

ULKOASU

Jaana Teräväinen

KANSI

Jussi Mustonen ja Merja Aro
puhuivat poliitikoille Joensuussa.
Kuvaaja Ville Kokkola.

PAINOPAIKKA

Oriveden Kirjapaino 2012

ISBN

978-852-9777-93-8
978-852-9777-94-5 (verkko)

Oppaan ovat rahoittaneet
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
ja Me Itse ry:n
Käsikynkkä-projekti.

Opasta voi tilata
sähköpostilla osoitteesta
tilaukset@kvtl.fi

Raha-automaattiyhdistys
tukee toimintaamme.